

eine Auswahl zur Kenntniss der Schüler zu bringen ist, und es kann nicht die Absicht seyn, der besonnenen Ueberlegung der Kenner ihrer Nationalliteratur und der Entscheidung der Erfahrung irgendwo vorgreifen zu wollen“.

Für die Slovenische Sprache: Grammatik, einstweilen nach Muršec. ¹⁾ — In die literarhistorische Sammlung ²⁾ möchte aus der ältesten Zeit wenig oder nichts aus dem Grunde einer mustergiltigen Form, sondern nur Einiges aus sprachlichem Interesse aufzunehmen seyn, (z. B. Proben aus den Karatanischen Fragmenten, aus Truber, Dalmatin), — für die neuere Zeit Jarnik, Prešern u. a. ³⁾

„Für die Slovenen verdient unter andern slavischen Sprachen am entschiedensten die illirische, ⁴⁾ als die zunächst verwandte, Berücksichtigung, daher einige Lesestücke aus Gundulič, Palmotič, Georgi, in die Sammlung aufzunehmen seyn möchten; hiernächst könnte auch das Altslavische hinzugezogen werden.“ —

Po vsim tem priporoči gosp. minister tudi naš sedanjí pravopis, rekoč: „Dagegen scheint es für die meisten slavischen Sprachen, namentlich für alle diejenigen, welche wie die böhmische, slovenische und illirische nach der sehr zu empfehlenden, vereinfachten Orthographie ⁵⁾ Die Zischlaute übereinstimmend bezeichnen, nicht nöthig, der Orthographie ausdrücklich ihr allein gewidmete Uebungen zuzuwenden; ihre grosse Leichtigkeit lässt erwarten, dass nach dem Unterrichte, der schon aus dem Volksschulen vorauszusetzen ist, ⁶⁾ die Correctur der häuslichen Aufsätze und namentlich der in den Lectionen gearbeiteten Compositionen zur Sicherung derselben genügen wird.“

Realschulen.

Es sollen Ober- und Unterrealschulen errichtet werden. ⁷⁾

- ¹⁾ Po tem takim mora biti slovnica tudi v razlaganji slovenska.
- ²⁾ Pri napravi krestomatije bi se utegnulo nekoliko tudi iz gosp. Macunove krestomatije porabiti.
- ³⁾ Med izgledi sedaj živečih pesnikov bojo pač klasičke dela Koseskiga v prvo versto prišle.
- ⁴⁾ To nam očitno kaže, de se imamo z jezikam svojih slovanskih sosedov soznaniti, katerim nasprot pa tudi minister svetje, de naj se z našim soznanijo, rekoč: „Welche Mundart in dem Unterrichte des Obergymnasiums in der illirischen Sprache (in Kroatien) hierzu zu nehmen seyn möchte, ist schwer in voraus zu bestimmen. Wünschenswerth ist, dass die benachbarte slovenische Mundart berücksichtigt werden möchte.“ — Prav in potreba bi bilo, de bi se pri nas — kot prostovoljni uk — tudi stolnica ilirskiga in še kakšniga družiga slovanskiga jezika napravila.
- ⁵⁾ Po naših mislih je prav in dobro, ako učenci mnoge pravopise poznajo, kakor Bohoričevo, Dajnково, Metelkovo pisanje, in posebno tudi Cirilove čerke, — občinsko šolsko pisanje pa naj bole v našim sedanjim pravopisu, v katerim se vse vradne oznanila od ministerstva noter do deželne gosposke, vsi časopisi, vse imenitniši bukve natiskujejo, in ki je sploh po vsih slovenskih deželah vpeljan in znan. Prav je, de tudi minister to želi. Sapiienti pauca.
- ⁶⁾ To je očitin naznanik, de se imajo učenci ljudskih šol po našim sedanjim pravopisu ravnati.
- ⁷⁾ Pri spodnjih realnih šolah imamo le eno veliko škôl, namreč de bi se le samo imé stariga četertiga klasa ne premenilo v imé realne šole — in de bi

- Von den Unter-Realschulen gibt es drei Arten:
- 1) Unter-Realschul. mit 4 Jahrgäng., das 4. ist praktisch.
 - 2) „ „ „ 3 „ „ 3. „ „
 - 3) „ „ „ 2 „ „ 2. „ „

§. 52. Aufnahme der Schüler in die Realschule wie beim Gymnasium.

Uren kovač Slovenskih besed.

Ko sim uni dan ravno na cestni dvor (Bahnhof) šel, de bi se do predora ali preróva *) (Tunell) pri Poganiku peljal, zadenem iz mesta gredoč na eniga prijatla, od kteriga mi je znano, de včasih hitro kako slovensko skuje. Temu povém, de grém na železnico, in mu rečem, de naj mi hitro pové, kakó se train (to je, tista cela rajda voz, ki se ob enim po železnici peljejo) po Slovensko imenuje? Vod, peljaj — odgovorí hitro, in na perste našteva — vlak, pogon, tečaj, derdraj i. t. d. i. t. d. Kakó pa, mu rečem dalje — locomotiv (to je tisti voz s kotlam, ki vse druge za sabo vleče)? — Odgovorí: Práv za práv, in natanjko po latinskim iménu: krajogibnik, tode po duhu slovenskiga jezika boljši z eno besedo: gibón, gibač, gibavs, gibavnik, gibálo, pa tudi vozivnik, vozilo, vozarnik, pihavnik, tekavnik, hlapón, vlačon. — Kakor vidim — mu odgovorim — ti si uren Slovenski kovač; ti imaš dvanajstíco (Dutzend) domačih! — Zató so pa tudi po ceni, mi odgovori smehljaje, in nič ne dé, če tudi ktera v Savo pade. — E, no! mu rečem, kdor ni preveč kočljiv, si bo vender utegnil ktero odbrati, če tudi druge Sava odnese. *

Novičar iz Ljubljane.

V petek dopoldne so sprejeli Ljubljancje z veliko častjó 4. bataljon domačiga regimenta, ki je po prestanih velicah težavah in s pridobljeno novo slavo od Komorna spet domú prišel. Silno veliko ljudi se je zbralo, svoje rojake, ki so se za Cesarja in domovino na Ogerskim slavno bojevali, prijazno sprejeti, in po ogovoru tačasiga predstojnika mestne gosposke, gosp. Guttmanna v slovenskim jeziku, je govorila tudi gospodična Bold naslednje pozdravilne besede v nemškem: „Verli junaki, vredni sinovi domovine! Vender! vender je prišel dolgo željeni lepi trenutek, v katerim Vas zopet pozdravimo. Pozdravimo Vas verle slavne sinove naše domovine, pozdravimo Vas junake Komornske, pozdravimo Vas pogumne vojake in hrabre možé, ktere je vojaški Bog ohranil, in katerim zdaj s slavo ovenčanim v domovino nazaj se verniti pripusti. — Bodite nam torej vsi skupej práv iz serca pozdravljeni! Dan Vašiga srečniga vernenja iz vojskiniga polja je glavnemu mestu Vaše domovine vesela slovesna prigodba, ki bo vse žive dni nam v spominu ostala. Ponosno smo brali vojaške poročila, v kterih se je od Vaše blišeče nepozabljive

podúk in njegov sad pri starim ne ostal. Če realna šola ni, kar je nar bolj moč, djanska (practisch), ne bo žnjo obertnijskim stanu nič pomagano. V Ljubljani se je od veliko strani poželjenje po napravi realne šole razodevalo, in zares nam je take šole zlo potreba. Ali bo pa spodnja realna šola tem potrebam vstregla, nas bo ob kratkim skušnja učila. Če realne šole ne segajo v djansko razjasnjenje obertnijskih reči, ne prinesejo nobeniga praviga prida; če pa hočejo šole djanske (practisch) biti, se morajo oskerbeti z mnogimi pripravami, ktere mnogoverstne vednosti terjajo. — Ena naših nar večih potreb je tudi, naše rokodelce v potrebnih vednostih razjasniti, ki jih njih rokodelstvo terja, — kakó se bo pa tem, ki večidel le materni jezik znajo, priložnost dala, se kaj učiti, še ne vémo, kér osnova téh šol še ni znana.

*) Predreti, preriti.